



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry

Lausunto

17.3.2018

Viite Lausuntopyyntö OKM/3/010/2018

Suomen Lastenhoitoalan Liitto, SLal ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnon keskeinen sisältö:

Uusi varhaiskasvatuslakiluonnos ei ratkaise päiväkotien suurimpia ongelmia. Suomen Lastenhoitoalan Liitto toteaa, että lakiluonnoksessa esitetty tavoite tulevasta henkilöstörakenteesta ei ole realistinen ja se perustuu virheellisiin laskelmiin.

- Lakiesityksen mukaan tulee lapsen edun ensisijaisuus olla toiminnan järjestämisessä sekä lain tulkintaa ohjaavana periaatteena.
- Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen vuonna 2016 on asettanut lapset eriarvoiseen asemaan asuinkunnasta riippuen. Kaikilla lapsilla tulee olla yhtäläinen oikeus varhaiskasvatukseen perheen arvioidessa lapsen osallistumisen määrän.
- Vuorohoidon erityispiirteet tulee huomioida lainsäädännössä. Vuorohoidossa tulee olla oma henkilöstömitoitus.
- Lapsen kehityksen ja oppimisen tuesta tulee kirjata pykälät.
- Riittävä henkilöstö (25§) on laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytys. Pykälä ei anna työkaluja siihen, että varhaiskasvatuksessa olisi jokaisena toimintapäivä riittävä henkilöstö.
- Ehdotetut muutokset henkilöstörakenteessa herättävät suuren huolen siitä, kuinka turvataan lapsiryhmässä läsnä olevat kasvattajat.
- Jako varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajiin ja varhaiskasvatuksen sosionomeihin ei ole perusteltu. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi parhaiten kelpoisuuden omaavat lähihoitajat, jotka ovat suorittaneet koulutusohjelmaopinnot lasten ja nuorten hoidosta ja kasvatuksesta.
- Jos päiväkodin johtajan pätevyudeksi halutaan ylempi korkeakoulututkinto, pitää sosionomi YAMK - tutkinto huomioida päteväneä koulutuksena.
- Päiväkodin johtajilta tulee vaatia pedagogisen osaamisen lisäksi osaamista henkilöstöjohtamisesta.
- Kannatamme lakiesityksen ehdotusta, että varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi olisivat kelpoisia jatkossa lähihoitajat, jotka ovat suorittaneet koulutusohjelmaopinnot lasten ja nuorten hoidosta ja kasvatuksesta.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

- Siirtymäsäännöksen tulee taata ennen lain voimaantuloa kelpoisten ja ammattiin opiskelevien kelpoisuus myös jatkossa.
- 35§ säännös ryhmän enimmäiskoosta on tärkeä.
- Varhaiskasvatus on tärkeää myös perheiden hyvinvoinnille sekä työelämän ja yhteiskunnan tasa-arvokehitykselle.
- Henkilöstön mitoitus tulee palauttaa yli 3-vuotiaiden osalta aikaisemman lainsäädännön mukaiseksi eli 1 kasvattaja / 7 lasta tai vielä pienemmäksi.
- Erityisesti alle 3-vuotiaiden ryhmässä tulee säilyttää nykyinen henkilöstörakenne.
- Lain tulee velvoittaa henkilöstömitoituksen noudattamiseen koko hoitopäivän ajan sekä siihen liittyvän varahenkilöjärjestelmän luomiseen.
- Mitoitukseen tulee laskea ainoastaan ryhmässä läsnä olevat kasvattajat ja sitä tulee jatkossa tarkastella ryhmäkohtaisesti. Mitoituksessa poikkeamisesta pitää säätää velvoittavammin.
- Kaikkien ammattiryhmien täydennyskoulutus on tärkeä asia.
- Varhaiskasvatuksen valvontaa tulee tehostaa. *Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus tulee lisätä lakiin.*
- Esityksen vaikutuksia ei ole arvioitu kaikilta osin. Esityksen toteutuessa vähenee lastenhoitajien määrää 9000:lla. Arvio siitä, mihin lastenhoitajat työllistyvät puuttuu kokonaan. Lapsivaikutuksia arvioitaessa ei ole arvioitu, miten lapsen etu toteutuu henkilöstörakennetta muutettaessa. Henkilöstövaikutusten arvioinnit puuttuvat kokonaan.
- Varhaiskasvatuksen hallinnonalasiirrosta huolimatta tullaan perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan varhaiskasvatusta myös vastaisuudessa arvioimaan perustuslain mukaisena sosiaalipalveluna.

1 luku. Yleiset säännökset (1-3 §)

Suomalainen varhaiskasvatuksen perustana on educare-malli ja on tärkeää, että se näkyy varhaiskasvatuksen määritelmässä varhaiskasvatuslaissa.

Lapsen etu sekä lapsen hyvinvointi, kasvu ja kehitys ovat luonnollisesti ensisijaiset tavoitteet, joita täydentävät varhaiskasvatuksen antama tuki vanhemmuudelle, työssäkäynnille ja opiskelulle sekä tasa-arvon edistämiseksi yhteiskunnassa. Nämä tavoitteet eivät ole toisilleen vastakkaisia tai ristiriitaisia, vaan toisiaan täydentäviä.

1§:n kirjaus päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen ryhmäkoosta ja henkilöstömitoituksesta on hyvä.

2 luku. Varhaiskasvatuksen järjestäminen (4-11 §)

Vaikka lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus tuli Suomessa voimaan jo vuonna 1991, ei lapsen etu aina toteudu varhaiskasvatuksessa. Sopimuksen mukaisesti tulee lapsen edun olla ensisijainen kaikessa lasta koskevassa päätöksenteossa. Suomi on sitoutunut takaamaan, että lasten huolenpidosta ja suojelusta vastaavat laitokset ja palvelut noudattavat toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti turvallisuutta, terveyttä, henkilökunnan määrää ja soveltuvuutta sekä henkilökunnan riittävää valvontaa.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

§ 10 Kirjaus lapsen suojaamiselta väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laissa on tärkeä ja velvoittava.

§ 11 Ravinto ja ruokailu. Esitetään mainittavaksi, että varhaiskasvatuksessa tulee noudattaa Terveyttä ja iloa ruoasta – Varhaiskasvatuksen ruokasuosituksia.

3 luku. Oikeus varhaiskasvatukseen (12-15 §)

Jokaiselle lapselle on tarjottava yhtäläinen mahdollisuus osallistua kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Tulee myös palata aikaisempiin ryhmäkokomitoituksiin, jossa yli 3-vuotiaiden ryhmässä on 7 lasta/kasvattaja ja toteuttaa tämä tasa-arvoisesti kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä riippumatta asuinpaikasta.

Vuorohoidon tarve lisääntyy jatkuvasti ja vuorohoidon järjestämiseen tarvitaan omat säännökset. Lakiluonnoksessa vuorohoito sivuutetaan kahdella lauseella. Vuorohoidon erityispiirteet tulee huomioida lainsäädännössä. Koulun aloittaville (1. ja 2. luokat) tulisi taata vuorohoitopaikka myös koulun aloituksen jälkeen, mikäli lapsen ilta- ja yöaikaista huolenpitoa ei voida taata muulla tavoin. Vuorohoidossa tulee olla oma henkilöstömitoitus. Esitämme seuraavan pykälän lisättäväksi:

Päiväkodin henkilöstön mitoitus ympärivuorokautisessa hoidossa/vuorohoidossa ympärivuorokautista varhaiskasvatusta/vuorohoitoa tarjoavassa päiväkodissa tulee hoito-, kasvatus- ja opetustehtävissä olla vähintään yksi tämän lain 26-28§:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö enintään neljä lasta kohden. Edellä säädetyn lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärässä ja hoito, kasvatus- ja opetustehtäviin osallistuvien henkilöitten lukumäärässä on otettava huomioon kasvun ja oppimisen tuen ja erityisen tuen piirissä olevat lapset, jollei lasta tai lapsia varten ole avustajaa.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuesta tulee kirjata pykälät. Tuki tulee kirjata kolmiportaisena: lapsen kehityksen ja oppimisen tuki, lapsen kehityksen ja oppimisen tehostettu tuki ja lapsen kehityksen ja oppimisen erityinen tuki.

4 luku. Menettelysäännökset (16-20 §)

Uusi säännös asiakkaiden saatavilla olevasta neuvonnasta ja ohjauksesta ja pyrkimyksestä löytää yksilöllisten tarpeiden mukaiset palvelut tai niiden kartoittamisen, on kannatettava.

5. luku. Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi (21-24 §)

Päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Laissa tulee olla sama kirjaus kuin opetushallituksen ohjeistuksessa: *Opetushallitus varhaiskasvatuksen asiantuntijaviraston laatii ja päättää valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lapsen*



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

vasun laatimisesta päiväkodissa vastaa lastentarhanopettaja. Lastentarhanopettaja vastaa prosessin suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista paikallisesti sovitulla tavalla. Paikallisesti voidaan sopia prosessin toteutuksesta ja työnjaosta. Pykälää lapsen suunnitelman laatimisesta on selkiytettävä niin, että ymmärretään suunnitelmien laatimisen kuuluvan koko henkilöstön tehtäviin osana tiimiä, ei pelkästään vastuhenkilön tehtäviin.

6 luku. Henkilöstö, kelpoisuusvaatimukset ja niiden siirtymäsäännökset (25-33 § + 75 §:n 2 momentti ja 76 § + asetusluonnos 3 §)

Riittävä henkilöstö (25§) on laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytys. Riittämätön henkilöstö on varhaiskasvatuksen suurin ongelma. Pykälä ei anna työkaluja siihen, että varhaiskasvatuksessa olisi jokaisena toimintapäivä riittävä henkilöstö. Esitysluonnoksen mukaan toimittaessa, lapsiryhmässä läsnä olevat aikuiset vähenevät entisestään.

Kehittämistyö tulee fokusoida pysyvän ja motivoituneen ammattilaistimin turvaamiseen nykyisten kelpoisuusehtojen ja henkilöstörakenteen pohjalta. Lapsiryhmien koko tulee palauttaa entiselle pienemmälle tasolle ja ammattilaisten riittävä läsnäolo lapsiryhmissä varmistaa koko päivän ajaksi, myös poikkeustilanteissa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusehtoja ei pidä kiristää. Esitetty henkilöstörakenne on jäykkä ja lisää määräaikaista työsuhteita sekä vaarantaa siten tavoitteiden saavuttamisen ja pysyvät ihmissuhteet. Jako varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajiin ja varhaiskasvatuksen sosionomeihin ei ole perusteltu ja aiheuttaa hierarkiaa työyhteisöihin sekä ammattiryhmien vastakkainasettelua. Sosionomeilla on riittävät opinnot ja valmiudet toimia lastentarhanopettajina hyödyntäen samalla erityisosaamistaan. Keinotekoinen jako eri koulutustaustan ammattiryhmien välillä ei tue erilaisesta koulutuksesta saadun osaamisen hyödyntämistä lapsen ja perheiden hyväksi.

Varhaiskasvatukseen suuntautuneet sosionomit ovat osaavia päiväkodin johtajia/varhaiskasvatuksen johtajia. Ammattikorkeakoulututkinto antaa vahvat valmiudet esimies- ja johtotehtäviin. Luonnoksessa päiväkodin johtajan pätevyudeksi esitetään vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto. Jos päiväkodin johtajan pätevyudeksi halutaan ylempi korkeakoulututkinto, pitää sosionomi YAMK -tutkinto huomioida pätevänä koulutuksena. Päiväkodin johtajilta tulee vaatia pedagogisen johtajuuden lisäksi osaamista henkilöstön johtamiseen.

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja, tai kasvatustieteen ja ohjausalan perustutkinto. (lastenhoitaja). Lähihoitajan uusiin tutkinnon perusteisiin on lisätty uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti runsaasti myös pedagogista osaamista.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Kannattamme lakiesityksen ehdotusta, että varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi olisivat kelpoisia jatkossa lähihoitajat, jotka ovat suorittaneet koulutusohjelmaopinnot lasten ja nuorten hoidosta ja kasvatuksesta, jotka antavat parhaat valmiudet varhaiskasvatuksen tehtävissä toimimiseen.

Lastentarhanopettajan kelpoisuuden saavuttaminen tulee olla lainsäädännöllisesti mahdollista myös jo suoritettua tutkintoa täydentämällä. Työelämässä on runsaasti lähihoitajia ja sosionomeja, jotka voisivat täydentää opintojaan lastentarhanopettajan pätevyyden saamiseksi. Yliopistojen tulisi huolehtia täydennyskoulutuksen järjestämisestä. Tämä auttaisi myös lastentarhanopettajapulaan.

On tärkeää, että kaikilla ammattiryhmillä on mahdollisuus edetä urallaan, niin, että koulutuksellisia umpiperiä tule lainsäädännön myötä. Tässä tulee huomioida hallitusohjelman tavoitteet.

Pykäläehdotukset kelpoisuusehtojen ja henkilöstörakenteen muuttamisesta tulee poistaa haitallisina. Suomen Lastenhoitoalan Liitto toteaa, että tehty taustatyö on ollut puutteellista ja kapea-alaista, eikä ole huomioinut nykyisen henkilöstörakenteen vahvuuksia eikä eri henkilöstöryhmien osaamispotentiaalia.

7 luku. Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus ja niiden siirtymäsäännökset (34-39 § + 75 §:n 3 momentti + asetusluonnos 1-2 §)

35§ säännös ryhmän enimmäiskoosta on tärkeä.

Suomen Lastenhoitoalan Liitto toteaa, että lakiluonnoksessa esitetty tavoite tulevasta henkilöstörakenteesta ei ole realistinen. Nykyisen hallitusohjelman tavoitteena on kelpoisuusehtojen väljentäminen ja pätevyysvaatimusten joustavoittaminen. Tämä lakiesitys on tältä osin hallitusohjelman vastainen. Esitys rajaa eri koulutuksen suorittaneiden mahdollisuuksia työskennellä laaja-alaisesti varhaiskasvatuksen tehtävissä. Keinotekoinen jako eri koulutustaustaisten ammattiryhmien välillä tuo vain hierarkiaa työyhteisöihin ja lisää määräaikaisten sijaisten käyttöä.

Kuuhunta ehdotetun rakennemuutoksen ympärillä on jo nyt heikentänyt yhteistyötä ja työilmapiiriä useilla varhaiskasvatuksen toimipaikoilla. Henkilöstön työilmapiirin tulehtuminen ja keinotekoisien hierarkioiden ylikorostaminen ei auta lapsia eikä perheitä, vaan uhkaa vakavasti varhaiskasvatushenkilöstön työssä jaksamista ja palvelun laatua.

Varhaiskasvatuksen laatu ei lakiuudistuksen myötä nouse, jos henkilökuntaa ei ole riittävästi läsnä. Suomen Lastenhoitoalan Liiton huolena on, kuinka taataan riittävä määrä läsnä olevia kasvattajia lapsiryhmässä, mikäli esitetty henkilöstörakenne toteutuu. Huolta lisää myös se, että lakiesitys ei ota kantaa, mitä tehtäviä varhaiskasvatuksen sosionomi tekee päiväkotiryhmässä ja kuinka paljon varhaiskasvatuksen sosionomi työskentelee lapsiryhmän ulkopuolella.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Alle kouluikäisistä noin viidenneksellä on jokin pitkäaikaissairaus tai vamma. Tilapäissairauksia on kaikilla lapsilla. Näiden lasten hoito ja osallistuminen täyspainoisesti varhaiskasvatukseen edellyttää lastenhoitajien ja lähihoitajien osuuden säilymisestä ennallaan.

Tukea tarvitsevien lasten määrän huomioiminen lapsiryhmän koossa ja henkilöstörakenteessa tulee määritellä tarkemmin. Tuen tarpeessa olevan lapsen henkilökohtainen avustajan tulee olla koulutettu ammattilainen.

Varhaiskasvatuksen työtehtäviin kuuluu kasvatusta, opetusta ja hoitamista, eikä niitä voi etenkään pienten lasten hoidossa eritellä. Kasvatus ja ohjausalan perustutkinnon ja lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisalan suorittaneen lähihoitajan koulutukseen sisältyy pedagogiikkaa ja se antaa valmiudet varhaiskasvatuksen tehtävissä toimimiseen. Lastenhoitajina toimivien lähihoitajien ammattitaitovaatimukset on uudistettu syksyllä 2017 ja koulutusta on uudistettu ammatillisen koulutuksen reformin mukaisesti työelämälähtöisemmäksi. Laissa tuleekin huomioida lastenhoitajina toimivien uudistuneiden tutkintovaatimusten vaikutus osaamiseen.

Päiväkodissa ei saa poiketa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä päiväkodin mitoituksesta muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana. Mitoituksesta poikkeaminen ei saa jatkua kuin kyseisen toimintapäivän loppuun saakka. Pakottavien syiden takia poikkeaminen voi jatkua tätä pidempään, mitoitusta on kuitenkin saatettava asetuksen mukaiseksi viimeistään toisena toimintapäivänä syyn ilmenemispäivästä lukien.

Käytäntö on osoittanut, että mitoituksista poiketaan säännöllisesti ja mielivaltaisesti, rikkoen em. valtioneuvoston asetusta. Mitoituksen toteutumista on hankala seurata, kun se tapahtuu koko yksikön tasolla. Mitoituksista poikkeaminen estää usein varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteutumisen, aiheuttaen puutteita turvallisuudessa. Uudessa laissa on oltava selkeät ohjeet, kuinka toimitaan näissä tilanteissa. Laskettaessa suhdelukuja ja mitoituksia, tulee laskuissa olla mukana vain ne kasvattajat, jotka ovat konkreettisesti läsnä lapsiryhmässä.

Pykäläehdotus (Varhaiskasvatuslakityöryhmä 2014)

X § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Päiväkodissa ei saa poiketa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä päiväkodin mitoituksesta muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana. Mitoituksesta poikkeaminen ei saa jatkua kuin kyseisen toimintapäivän loppuun saakka. Pakottavien syiden takia poikkeaminen voi jatkua tätä pidempään, mitoitusta on kuitenkin saatettava asetuksen mukaiseksi viimeistään toisena toimintapäivänä syyn ilmenemispäivästä lukien.

Asetuksessa säädetystä henkilöstön suhdeluvusta saadaan poiketa lyhytaikaisesti laajennettaessa lapsen varhaiskasvatusta.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Nykyinen henkilöstörakenne on toimiva ja joustava ja mahdollistaa mm. lastentarhanopettajien lisäämisen tarpeen vaatiessa. Erityisesti alle 3-vuotiaiden ryhmässä tulee säilyttää nykyinen henkilöstörakenne siten, että ryhmässä on kaksi lastenhoitajan kelpoisuuden omaavaa henkilöä. Näin varmistetaan lasten hoito ja huolenpito pedagogiikkaa unohtamatta. Suomen Lastenhoitoalan Liiton ja muiden varhaiskasvatuksen järjestöjen yhdessä Vertikal Oy:n kanssa tekemästä selvityksestä *Lapsen parhaaksi! – Varhaiskasvatuksen nykytila ja tulevaisuus* käy ilmi, että esitetty henkilöstörakenne ei ole realistinen, vaikka lastentarhanopettajien aloituspaikkoja lisätään.

Kaikkien ammattiryhmien täydennyskoulutus on tärkeä asia. Lakiluonnoksessa säädetään varhaiskasvatuspalveluiden järjestäjän tehtävästä huolehtia siitä, että henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Laissa tulee huomioida myös se, että sijaisjärjestelyt tulee hoitaa myös koulutukseen osallistumisen ajalta. Tehyn tekemän selvityksen mukaan on enemmän sääntö, kuin poikkeus että päiväkodissa sijaisia ei oteta työntekijän osallistuessa koulutukseen. Tämä puolestaan vähentää merkittävästi koulutuksiin osallistumista. Laissa tulee määritellä kaikkien ammattiryhmien tasapuolinen mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

Suomen Lastenhoitoalan Liitto toteaa, että tehty taustatyö on ollut puutteellista ja kapea-alaista, eikä ole huomioinut nykyisen henkilöstörakenteen vahvuuksia eikä eri henkilöstöryhmien osaamispotentiaalia.

8 luku. Salassapito ja tietojen vaihto (40-42 §)

Uusi salassapito säännös mahdollistaa tietojen vaihdon ja sen myötä lapsen edun toteutumisen.

9 luku. Yksityisten palvelutuottajien järjestämä varhaiskasvatus (43-49 §)

Yksityiset palvelutuottajat täydentävät palvelutarjontaa. Palvelun laatu tai esim. henkilöstön työehdot tulee olla vähintään samantasoisia kuin julkisessa palvelutuotannossa.

Perusopetuslaissa kielletään yksityisiltä palveluntuottajilta opetuksen järjestäminen taloudellisen voiton tavoittelemiseksi. Samaa ajattelutapaa voisi kohdentaa kasvatuspalveluihin.

10 luku. Hallinto ja valvonta (50-59 §)

Varhaiskasvatuksen valvontaa tulee tehostaa. Suomen Lastenhoitoalan Liiton näkemyksen mukaan varhaiskasvatuspalvelujen tuottajia on veloitettava omavalvonnan keinoin seuraamaan lasten ja henkilöstön läsnäoloa ryhmittäin. Palveluntuottajan on toimitettava tieto suhdelukujen toteutumisesta valvontaviranomaiselle vuosittain. Kunnan monijäseninen toimielin seuraa myös vuosittain alueensa palvelujen laatua suhdelukuseurantaa seuraamalla ja poikkeuksien ilmaantuessa myös reagoi asiassa tarvittaessa. Varhaiskasvatuslakiin tulee lisätä pykälä henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Lisättävät pykälät:

X § Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Varhaiskasvatukseen henkilöstöön kuuluvan on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat varhaiskasvatuspalvelut toteutetaan laadukkaasti.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun henkilön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle.

Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä omavalvontasuunnitelmaan. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

X § Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Edellä X §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Henkilön on ilmoitettava asiasta salassapitosäännösten estämättä aluehallintovirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä.

Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään.

13 luku. Varhaiskasvatuksen tietovaranto ja sen käyttöönoton aikataulusta (65-74 § + 77 §)

Varhaiskasvatuksen tietovaranto on kannatettava koska se helpottaa ja yhdenmukaistaa tilastointia ja kuntien välistä vertailua sekä helpottaa kunnan omaa kehittämistyötä. Selventämistä vaatii se, miten varhaiskasvatuksen henkilöstö kirjataan järjestelmään. Sijaisten osalta kirjausmerkintää tulisi selventää.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

14 luku. Voimaantulo (75 §)

Uuden varhaiskasvatuslain on ajateltu astuvan voimaan 1.8.2018, paitsi pykälät 31§ ja 37§, jotka astuisivat voimaan 1.1.2030. Lakiuudistusta on odotettu kauan ja sen sijaan että kiirehditään lain voimaantulon kanssa olisi tärkeä arvioida vielä tarkemmin lain vaikutukset ja kuulla niin varhaiskasvatuksen käyttäjiä kuin kaikkia varhaiskasvatuksen ammattiryhmiä. Toisaalta ollaan säätämässä pykäläiä, jotka tulisivat voimaan vasta 12 vuoden kuluttua ja jotka perustuvat virheellisiin tilastotietoihin ja epärealistiseen arvioon, mikä käy ilmi *Lapsen parhaaksi! – Varhaiskasvatuksen nykytila ja tulevaisuus* -selvityksestä.

Suomen Lastenhoitoalan Liitto esittää, että henkilöstön kelpoisuuksien ja henkilöstörakenteen muutosehdotukset tulee poistaa lapsen edun vastaisina ja palvelun tosiasiallista laatua heikentävinä. Näiltä osin ei siis mitään siirtymäaikoja tarvita.

Vaikutukset

Kommentit lakiehdotuksen vaikutusarviointeihin

Esityksen vaikutuksia ei ole arvioitu kaikilta osin. Henkilöstörakenteen osalta on arvioita ainoastaan palkkakustannuksia. Esityksen toteutuessa vähenee lastenhoitajien määrää 9000:lla. Arvio siitä, mihin lastenhoitajat työllistyvät puuttuu kokonaan. Lastenhoitajille tulisi avata mahdollisuus pätevoityä varhaiskasvatuksen opettajaksi/sosionomiksi, niin että pitkä työkokemus huomioidaan opinnoissa. Lapsivaikutuksia arvioitaessa ei ole arvioitu, miten lapsen etu toteutuu henkilöstörakennetta muutettaessa. Henkilöstövaikutusten arvioinnit puuttuvat kokonaan.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

(Kommentit luonnoksen pääluvusta 4)

On tärkeä huomioida, että varhaiskasvatuksen hallinnonalasiirrosta huolimatta tullaan perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan varhaiskasvatusta myös vastaisuudessa arvioimaan perustuslain mukaisena sosiaalipalveluna.



SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Lopuksi

Suomen Lastenhoitoalan Liitto SLaL ry, toteaa, että varhaiskasvatustaloukionnos ei ratkaise ongelmia, jotka tällä hetkellä haittaavat ja vaikeuttavat toimintaa ja lapsen edun toteutumista varhaiskasvatuksessa. Nyt tulee säätää laki, joka takaa arjen toiminnan; lapsen edun ensisijaisuuden, riittävän henkilöstömitoituksen, varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamisen, jokaisen lapsen yksilöllisen kohtaamisen ja tarpeiden huomioimisen sekä turvallisuuden.

Helsingissä 17.3.2018

Minna Leppäkorpi
Puheenjohtaja
Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry

Eila Seppälä-Vessari
Toiminnanjohtaja
Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry

Lisätietoja: Eila Seppälä – Vessari
eila.seppala-vessari@slal.fi